

Tabel Formatieontwikkeling (in fte)

Aantal fte	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
Formatie (begroot)	1.537	1.566	1.481	1.440	1.425	1.400	1.398	1.346	1.415	1.491	1.496*	1.472**
Bezetting (werkelijk)	1.400	1.390	1.400	1.369	1.372	1.352	1.307	1.281	1.284	1.327	1.369	1.388

* conform jaarrekening 2017

** stand per 1 januari 2018 conform jaarplannen

Tabel Realisatie efficiencytaakstelling 2019-2022 coalitieakkoord (x € 1.000)

Totale taakstelling	2019	2020	2021	2022
Begroting	1.250	2.500	4.250	6.000
Realisatie	0	0	0	0

Bovenstaande betreft de nieuwe efficiencytaakstelling 2019-2022 conform het budgettair kader (zie post 73 van paragraaf 3.3). De oude efficiencytaakstelling van € 15,4 mln. wordt naar verwachting in 2018 geheel en structureel gerealiseerd.

Tabel Ziekteverzuim

Ziekteverzuim	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
Totaal	5,9 %	6,7 %	7,1 %	6,3 %	6,0 %	5,4 %	6,1%	6,0%	6,1%	7,4%

* stand ultimo augustus 2018

Tabel Externe inhuur (x € 1.000)

Externe inhuur	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*	2018**
Inhuur	16.781	12.597	8.549	6.410	7.747	8.327	10.815	13.474	11.007	
Inhuur 3D's						1.200	3.284	3.554	2.515	
Totaal	16.781	12.597	8.549	6.410	7.747	9.527	14.099	17.028	13.522	13.043

* Conform jaarrekening 2017 en nieuwe definitie

** Prognose 2018 op peildatum 1 september 2018

Banenafpraak Sociaal Akkoord 2013

De banenafpraak is een landelijke afspraak opgenomen in het Sociaal Akkoord 2013. Afgesproken is ondermeer dat de gehele Nederlandse overheid voor 1 januari 2024 25.000 banen heeft ingevuld voor mensen met een arbeidsbeperking. De banenafpraak is opgenomen in de Wet banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten uit 2015. Inmiddels heeft het kabinet besloten om over te gaan tot het activeren van de quotumregeling voor de gehele overheidssector. Gebleken is dat de overheid er in 2016 niet in is geslaagd om voldoende extra banen te creëren voor mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt. Daarom geldt in 2018 een quotum voor overheidswerkgevers. Zij moeten in dit jaar 1,93% van hun verloonde uren besteden aan de doelgroep. Dit percentage heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) berekend.

De quotumregeling stopt als de werkgevers in een bepaald jaar weer voldoende banen scheppen volgens de banenafpraak. De regering bereidt hiervoor wetgeving voor.

Wanneer een werkgever in een jaar te weinig banen voor het quotum schept, dan moet hij het jaar daarna een boete betalen van € 5.000 per niet-ingevulde baan. Dit is de quotumheffing. In 2018 legt het kabinet nog geen boetes op. Pas in 2019 kunnen werkgevers voor het eerst een boete krijgen als zij dat jaar niet voldoen aan het percentage voor het quotum.

De gemeente Maastricht heeft op dit moment 7,2 garantiebanen (de norm voor een garantiebaan is gesteld op 28 uren per week) ingevuld. Daarnaast zijn er uit de doelgroep 147 MTB medewerkers langdurig gedetacheerd bij het beheer van de openbare ruimte en de afvalinzameling. Verder zal onze organisatie, waar mogelijk, mensen met een arbeidsbeperking een kans bieden. We gaan ervan uit dat wij daarmee, in ieder geval voorlopig, voldoen aan de quotumregeling.

4.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de door u vastgestelde kadernota Weerstandsvermogen is, conform wet- en regelgeving, het beleid opgenomen dat het college moet uitvoeren om de geïdentificeerde risico's zo goed mogelijk te beheersen. De betrokken paragraaf bij de begroting geeft aan hoe robuust de begroting is en gaat in op de vraag hoe financiële risico's kunnen worden opgevangen. Voor het beoordelen van deze robuustheid is inzicht nodig in de omvang en de achtergronden van de risico's, waarmee de gemeente geconfronteerd

kan worden en de aanwezige weerstandscapaciteit ter dekking van deze risico's. Conform de hiervoor genoemde kadernota wordt deze robuustheid als volgt berekend:

Ratio weerstandsvermogen =	$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$
----------------------------	---

Uw raad heeft bij het vaststellen van de hiervoor genoemde kadernota aangegeven te streven naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1. Hieronder besteden we eerst aandacht aan de beschikbare weerstandscapaciteit en vervolgens aan de risico-inventarisatie (benodigde weerstandscapaciteit) en ten slotte aan de berekening van de ratio weerstandsvermogen.

4.3.1 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen en de mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om risico's van financiële aard (niet-begrote kosten), die zich onverwacht kunnen voordoen en die van substantiële aard zijn, te kunnen dekken. Dit kunnen zowel incidentele als structurele middelen zijn. Op grond van de vereisten van het BBV kan de weerstandscapaciteit uit diverse elementen bestaan: de algemene reserve, de bestemmingsreserves, de stille reserves en de onbenutte belastingcapaciteit. In de gemeente Maastricht worden ook de risicobuffer, de post onvoorzien en de egalisereserves tot het weerstandsvermogen gerekend.

De weerstandscapaciteit is als volgt opgebouwd:

Tabel Weerstandscapaciteit in meerjarenperspectief bedragen x € 1.000

	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Onvoorzien/risicobuffer	2.029	2.829	2.829	2.829
Post onvoorzien	242	242	242	242
Risicobuffer	1.787	2.587	2.587	2.587
Eigen vermogen	26.978	23.142	21.523	24.258
Algemene reserve	4.724	4.724	4.724	4.724
Overige bestemmingsreserves	22.254	18.418	16.799	19.534
Langlopende voorzieningen	0	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit	0	0	0	0
Weerstandscapaciteit	29.007	25.971	24.352	27.087
Totale lasten	645.723	646.586	633.522	631.006
Als percentage van de totale lasten	4,5%	4,0%	3,8%	4,3%

Aangezien onze tarieven voor rioolrecht, rioolheffing en reinigingsrecht volledig kostendekkend zijn, gaan we bij de onbenutte belastingcapaciteit uit van geen extra ruimte.

4.3.2 Risico-inventarisatie

Het begrip 'risico' wordt niet altijd juist toegepast. Zo moeten beleidswensen of de daaruit voortkomende budgettaire claims waarvoor aan organisatieonderdelen geen middelen ter beschikking zijn of worden gesteld, niet als risico worden vermeld. Hier is namelijk geen sprake van een risico omdat een financiële verplichting pas zou ontstaan door een beleidsbeslissing waarop de gemeente zelf (overwegende) invloed heeft. In de door u in 2015 vastgestelde kadernota Weerstandsvermogen Reserves, Voorzieningen en Weerstandsvermogen is voor het risicobegrip uitgegaan van de volgende, in het kader van strategisch integraal risicomanagement algemeen gebruikte, omschrijving: "een onzekere gebeurtenis die negatieve effecten (schade) kan hebben op de realisatie van de beleidsdoelstellingen c.q. de totstandkoming van de vastgestelde producten en diensten van een organisatie". Dit risicobegrip omvat dus ook de niet-materiële risico's en ook de risico's waarvan verondersteld wordt dat hier adequate beheersmaatregelen voor zijn getroffen. Een breed risicobegrip stelt ons beter in staat te beoordelen of er sprake is van beheerste bedrijfsprocessen in brede zin en maakt het mogelijk gericht verbeteringen door te voeren.

In deze paragraaf worden risico's opgenomen waarvan de financiële consequenties nog niet (volledig) in de begroting zijn verwerkt. De vorderingen op dubieuze debiteuren worden niet als risico opgenomen in deze paragraaf, omdat hiervoor voorzieningen moeten worden getroffen. Voor het overgrote deel betreft het de risico's uit de programmabegroting 2018 en jaarrekening 2017 bekende risico's. Waar nodig zijn deze geactualiseerd. In deze paragraaf worden alleen die risico's opgenomen die een dusdanige omvang hebben dat ze materieel zijn in verhouding tot ons totale begrotingsaldo.

1. Risico's in het gemeentefonds
2. Decentralisatie rijkstaken
3. Decentralisatie-uitkering Bodemsanering
4. Verbonden partijen
5. Risico's cofinanciering
6. Open einde-regelingen
7. Tram Maastricht-Hasselt
8. Fiscale risico's
9. Eigen risico claims
10. Garantstellingen investeringen sportverenigingen
11. Fonds Tekortgemeenten
12. SOME en realisatie Plan van Transformatie

Ad 1. Risico's in het gemeentefonds

Voor het gemeentefonds, de belangrijkste inkomstenbron voor de gemeente, geldt het principe van 'gelijk trap op, gelijk trap af' (normeringssystematiek). Dit betekent dat het fonds groeit of krimpt met de rijksuitgaven. Geeft het Rijk meer uit, dan groeit het gemeentefonds met hetzelfde percentage. De uiteindelijke uitkering is daardoor niet op voorhand vast te stellen, maar afhankelijk van de gerealiseerde rijksuitgaven. Bovendien leidt de ontwikkeling van de maatstaven (bijvoorbeeld het aantal uitkeringsgerechtigden), waarop de verdeling van het gemeentefonds over alle gemeenten is gebaseerd, tot verdeeleeffecten die niet altijd kunnen worden voorzien.

Ad 2. Decentralisatie rijkstaken

Per 1 januari 2015 zijn extra verantwoordelijkheden naar de gemeenten gedecentraliseerd: de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Participatiewet (de 3 D's). In grote lijnen kunnen we zeggen dat wij in de afgelopen jaren erin geslaagd zijn om de zorg te continueren en tegelijkertijd grote veranderingen door te voeren binnen het sociaal domein. Dat zal ook in de komende jaren nog volop onze aandacht vragen. Allereerst wordt verder doorgezet op de ingezette transformatie in het sociaal domein met als uitgangspunt de continuïteit van het basisniveau en dus ook de kwaliteit van de zorg. Belangrijke voorwaarde is dat we een integrale aanpak realiseren.

Zeker de financiële kant van de decentralisaties blijft een opgave. Niet voor niets is er samen met de andere gemeenten een beroep gedaan op de rijksoverheid om financieel bij te springen. Met name het tempo van de rijksbezuinigingen loopt niet in de pas met de invoering van de nieuwe taken door de gemeenten. Bijkomend resultaat van de transformatie moet zijn dat het sociaal domein financieel in balans komt. Als de afzonderlijke taakstellingen (draaiknoppen) binnen het sociaal domein worden gerealiseerd, moet dit ook leiden tot minder kosten. Uiteraard afhankelijk van de landelijke ontwikkelingen.

Ad 3. Decentralisatie-uitkering Bodemsanering (Convenant Bodemsanering 2015-2019)

Er zijn 2 locaties met verspreidingsrisico's, 2 locaties met zeer waarschijnlijk ecologische risico's en 1 locatie met humane risico's. Deze locaties worden verder onderzocht.

Echter, ook als dit traject is afgerond blijft er een risico. Bij nieuwe ontwikkelingen (bijvoorbeeld nieuwe initiatieven of een wijziging van de bestemming van de locatie) bestaat het risico dat de betreffende locatie alsnog spoedlocatie wordt. In de begroting 2013 is een groot deel van het budget en apparaatskosten ingezet als structurele bezuiniging onder de randvoorwaarde dat, als er nieuwe spoedlocaties moeten worden aangepakt, de kosten ten laste van de algemene middelen (post onvoorzien) komen.

Ad 4. Verbonden partijen

De verbonden partijen (bestuurlijk én financieel belang) worden ingedeeld in: deelnemingen, publieke private samenwerking (meestal stichtingen) en gemeenschappelijke regelingen. Hierna worden de risico's van gemeenschappelijke regelingen in het algemeen en een aantal verbonden partijen specifiek nader toegelicht.

Gemeenschappelijke regelingen

Van een gemeenschappelijke regeling is sprake als het bestuur van twee of meerdere gemeenten of andere publiekrechtelijke overheidslichamen samen een gemeenschappelijke regeling treffen ter behartiging van een of meer belangen van die gemeenten. Het algemene risico is dat een meerderheid van de gemeenten een besluit kan nemen dat afwijkt van een standpunt van de afzonderlijke gemeente.

Daarnaast loopt een individuele gemeente ook specifieke risico's. Te denken valt aan de kosten bij uittreding van een van de deelnemers en het collectief verantwoordelijkheid dragen bij verlies. In de paragraaf Verbonden partijen zijn, conform het Besluit begroting en verantwoording, alle gemeenschappelijke regelingen waaraan de gemeente Maastricht deelneemt, opgenomen.

WOM Belvédère BV (Maastricht Noord – herijking Belvédère)

In de raad van juni 2013 is de herijking grondexploitatie Belvédère vastgesteld. Deze grex liet over een looptijd van 10 jaren een geprognosticeerde onrendabele top zien in een bandbreedte van ongeveer € 70 tot 80 mln. Een onrendabele top in orde van grootte waarvan ook reeds sprake was bij de start van het project in 2004. De geprognosticeerde onrendabele top is verklaarbaar in relatie tot de diepgang van de opgave waar we voor staan en is fors, afgezet tegen de andere opgaven waar Maastricht voor staat. Er is een aantal oplossingsrichtingen in beeld gebracht om deze grex beheersbaar te krijgen en te houden. Het MJIP fungeert als ultiem vangnet. De omvang van deze achtervang is afhankelijk van het grexverloop en de resultaten van de oplossingsrichtingen. Met de raad is afgesproken dat jaarlijks de stand van zaken wordt geschetst met een actualisatie van de grex zodat de planontwikkeling kan worden gemonitord en waar nodig tijdig kan worden bijgestuurd. Dat gebeurt jaarlijks in juni/juli.

De hiervoor genoemde onrendabele top heeft zich in de afgelopen jaren via een aantal maatregelen in neerwaartse richting ontwikkeld en bedroeg in 2016 ongeveer € 50 tot 55 mln. inclusief de rentevoordelen. In het kader van actualisatie grex 2017 is wederom goed gekeken naar de risico's van de grex en naar nieuwe mogelijkheden voor een verdere realistische neerwaartse bijstelling van de onrendabele top. Dit heeft geleid tot een daling van de onrendabele top hetgeen leidt tot een negatief saldo van € 14 tot 19 mln. incl. rentevoordeel. Alhoewel er een overzichtelijke en beheersbare grexsituatie lijkt te zijn ontstaan, betekent dit allerminst dat we er zijn: de grex bevat nog een aantal positieve aannames die de komende jaren waargemaakt moeten worden. Bovendien zijn in de grex 2018 door de raad nieuwe ambities vastgesteld die hun weerslag zullen hebben op het grexverloop. Daardoor blijft een strakke aansturing en de noodzaak van de financiële achtervang onverkort overeind.

MTB NV

De gemeente heeft diverse rollen in relatie tot MTB: als aandeelhouder en financier, als afnemer van dienstverlening, als opdrachtgever vanuit de gemeentelijke zorgplicht om het werk te behouden voor de ruim 900 inwoners die bij MTB werken op grond van de Wsw alsook voor de doelgroep Participatiewet waarvoor MTB als leerwerkbedrijf fungeert.

De Wsw-taken worden primair bekostigd vanuit het Participatiebudget (Wsw-deel) van de Participatiewet (onderdeel van de 3D's). Echter, in de periode 2014-2020 wordt hierop door het Rijk bezuinigd. Ten einde de tekorten te beperken is de opdracht van MTB in 2015 verbreed en is daarnaast een herstructurering gestart. Hiervan is uw raad in kennis gesteld. Verwacht wordt dat MTB bijgevolg het tekort de komende jaren stabiel kan houden (ongeveer € 2 mln.). Dekking hiervan is meerjarig voorzien via het BUIG-budget (Inkomensdeel).

Een ander mogelijk risico is dat de organisatie, in relatie tot de verbrede opdracht voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, qua reguliere personele capaciteit door een ondergrens zakt. Dit heeft uiteraard nadrukkelijk de aandacht.

Project A2 / De Groene Loper

Het integrale project A2 / De Groene loper is een langjarig project met een horizon in de gebiedsontwikkeling tot 2026. De openstelling van de tunnel is conform planning eind 2016 gerealiseerd. Gezien de grote complexiteit en de ervaring in andere recente tunnelprojecten een prestatie. Daarnaast

zijn in 2017 ook de eerste gebiedsontwikkelingstrajecten opgestart. Gezien de grote opgave van 1.043 woningen en maximaal 30.000 m2 overige functies, is ook hier een doorlopende ontwikkeling, gezien de lange looptijd, niet vanzelfsprekend. Het risicobeheer op het project vindt plaats door het Projectbureau A2. Als onderdeel van de opdracht, is een budget beschikbaar voor het opvangen van risico's.

Ad 5. Risico's van cofinanciering

Daar waar de projecten gedekt worden door middel van cofinanciering loopt de gemeente het risico dat zij, als gevolg van subsidievoorschriften, pas achteraf geconfronteerd wordt met lagere subsidiebijdragen dan oorspronkelijk was voorzien. Van een dergelijke cofinanciering is bijvoorbeeld sprake bij alle EU-projecten, maar ook bij provinciale projecten.

Ad 6. Open einde-regelingen

De gemeente Maastricht kent een aantal regelingen (onder andere Leerlingenvervoer, Wmo, bijzondere bijstand, armoedebeleid, Jeugdzorg, Veilig Thuis) met een zogenaamd open-eindkarakter. Op een open-einderegeling kan altijd een beroep worden gedaan als de aanvrager aan de regels voldoet. De hoogte van geraamde budgetten kan dan geen reden zijn tot weigering van de aanvraag. Voor zover aan de bovenstaande risico's een financiële waarde kan worden gegeven, hebben deze invloed op het weerstandsvermogen van de gemeente Maastricht.

Ad 7. Tram Maastricht-Hasselt

In 2014 is een review uitgevoerd op het totale dossier. Er is gekeken naar techniek, budget, planologie en de planning. De uitkomsten zijn met de raad en Provinciale Staten gedeeld en de colleges van Burgemeester en Wethouders en Gedeputeerde Staten hebben opdracht gekregen om het vervolgproces Tram Vlaanderen-Maastricht in gang te zetten. Op basis van het besluit van het college van Burgemeester en Wethouders en het college van Gedeputeerde Staten zijn 2 varianten voor een tijdelijke eindhalte voor de Wilhelminabrug uitgewerkt. Conform het besluit inzake de keuze voor een van de varianten, heeft de verdere uitwerking (zowel financieel als inhoudelijk) van de voorkeursvariant plaatsgevonden. De raad heeft op 20 oktober 2015 en Provinciale Staten op 6 november 2015 ingestemd met de scopeaanpassing. Conform de Kaderovereenkomst is deze scope-aanpassing voorgelegd aan de partners in het project Tram Vlaanderen-Maastricht. Tijdens het overleg hebben alle partijen het belang van de sneltram voor de grensoverschrijdende samenwerking en economische ontwikkeling van de regio onderschreven en ingestemd met de scopeaanpassing. De partners hebben definitief besloten het tramproject Maastricht-Hasselt uit te gaan voeren. Dat hebben de colleges besloten op basis van een overleg met de Vlaamse overheid eind mei. Partijen zijn het daarbij eens geworden over het definitieve tracé en hebben afspraken over een aantal zaken gemaakt. Hiermee worden het verleden en de gevolgen daarvan afgesloten en worden de schouders van alle partners onder het tramproject gezet om dit tot een goed einde te brengen. Het wordt nog een hele opgave om het project samen met de partners te realiseren. Een groot aantal procedures en afstemmingsvraagstukken zullen nog nader uitgewerkt moeten worden. Het bestemmingsplan is inmiddels in maart 2018 door de raad vastgesteld, er zijn beroepen ingesteld en de uitspraak van de Raad van State wordt einde van het jaar verwacht. De voorbereidingen gericht op realisatie vinden – conform de projectplanning – plaats en uit het oogpunt van kostenbeheersing en beperking van overlast zijn waar mogelijk al uitvoeringswerkzaamheden ter hand genomen. Alles gericht op start rijden in 2023 en volledige exploitatie in 2024.

Ad 8. Fiscale risico's

De gemeente Maastricht wordt - mede door veranderingen in wet- en regelgeving - geconfronteerd met een aantal risico's/onzekerheden op fiscaal gebied, waaronder:

Btw sport

De bestaande btw-sportvrijstelling zal per 2019 aan worden gepast als gevolg van Europese jurisprudentie. In het Belastingplan 2019 is de nieuwe regelgeving opgenomen. De dienstverlening van gemeenten die bestaat uit het geven van gelegenheid tot sportbeoefening wordt daarmee vrijgesteld van de heffing van btw.

Positief is dat er voorzien is in een overgangsregeling (er hoeft geen btw terugbetaald te worden op recente investeringen). Tevens is voorzien in een compensatie voor het wegvallen van het recht op btw aftrek middels een Specifieke Uitkering.

Desondanks blijven er voorsnog risico's bestaan. Zo is nog niet duidelijk of alle extra btw lasten voor de compensatie in aanmerking komen. Tevens is de Specifieke Uitkering gemaximeerd. Hierover zal pas bij de verantwoording - in de loop van 2020 - meer duidelijkheid ontstaan.

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de Vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen in werking getreden. De gemeente Maastricht heeft de gevolgen hiervan in kaart gebracht en verwerkt in de jaarrekening c.q. aangifte Vennootschapsbelasting. Op landelijk niveau vindt er nog nadere afstemming plaats met de Belastingdienst over een aantal vraagstukken en ingenomen standpunten en over de uitleg van de nieuwe wetgeving. Het is voorsnog niet duidelijk wanneer deze nadere afstemming definitief wordt afgerond.

Btw straatparkeren

Er zijn een aantal rechtszaken aanhangig (geweest) over de vraag of het aanbieden van straatparkeren door gemeenten moet worden onderworpen aan de heffing van btw. De gevolgen hiervan voor gemeenten zijn omvangrijk, zowel voor de omzetbelasting als de vennootschapsbelasting. Begin 2018 zijn twee van die zaken door de Hoge Raad afgehandeld op formele gronden, doch zonder beantwoording van het fiscale vraagstuk. De Advocaat-Generaal van de Hoge Raad was in die zaken overigens eerder tot de conclusie gekomen dat gemeenten voor deze activiteit inderdaad als btw-ondernemer moeten worden aangemerkt. Er loopt momenteel nog een andere procedure waarin de Hoge Raad naar verwachting wel een inhoudelijk oordeel zal moeten geven.

Ad 9. Eigen risico claims

De gemeente is vanaf 2015 eigenrisicodragers voor aansprakelijkheidsclaims. De oorspronkelijk betaalde premie wordt vanaf 2015 gereserveerd. Schadebedragen groter dan € 75.000 worden uit deze reserve betaald of indien deze leeg is uit de post onvoorzien. Per 31-12-2018 zit er ca. € 0,3 mln. in de reserve.

Ad 10. Garantstellingen investeringen sportverenigingen

Er wordt een garantstelling verleend aan Kimbria Tennis ter hoogte van € 40.000 voor de omvorming van 2 tennisbanen tot padelbanen. Op basis van de oriënterende gesprekken met amateur sportverenigingen wordt verwacht dat meerdere aanvragen zullen volgen. De raad zal in 2019 beleidsregels vaststellen voor verstrekking van garantstellingen aan amateur sportverenigingen.

Ad 11. Fonds Tekortgemeenten

Bijna een kwart van de gemeenten heeft een aanvraag ingediend voor het Fonds tekortgemeenten. Dit is een incidenteel fonds. Het totaalbedrag van de aanvragen voor de 'stropenpot' voor forse tekorten op de jeugdhulp en Wmo is (nog) niet bekend. Er is eenmalig 200 miljoen euro beschikbaar. Het ziet ernaar uit dat dit veel te weinig is. Gemeenten konden tot en met 15 september een aanvraag indienen bij de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Het fonds is in het leven geroepen om gemeenten met grote tekorten over 2016 en 2017 te compenseren. De helft van het fonds wordt door het rijk gevoed, de andere helft door gemeenten. Om voor het fonds tekortgemeenten in aanmerking te komen, moet sprake zijn van een gecumuleerd tekort van 20 euro per inwoner over zowel 2016 en 2017. Als die drempel van 40 euro wordt gehaald, wordt in principe het gehele tekort gecompenseerd. Als er meer aanvragen worden gedaan dan er geld in de pot zit, wordt met een staffel gewerkt. Gemeenten met grotere tekorten krijgen dan relatief meer compensatie. In september en oktober worden alle aanvragen gecontroleerd door een onafhankelijke commissie, zo laat een woordvoerder van de VNG weten. De uitkomsten worden op 1 november door de commissie gepresenteerd aan het VNG-bestuur. Het VNG-bestuur stelt de uitkomsten vast en informeert de gemeenten.

Maastricht heeft een declaratie van € 16,9 mln. ingediend rekening houdend met de drempelbedragen. Wij verwachten een uitkering van € 8 mln. uit de stropenpot. Daarvan zal € 3,5 mln. gebruikt worden ter dekking van de draaiknoppen sociaal domein 2018 en € 0,7 mln. ter dekking van de uitname voor de gemeente Maastricht. Het verwachte restant van circa € 4 mln. zullen we inzetten voor de draaiknoppen sociaal domein 2019. Gezien de vele aanvragen is het niet zeker of we een bedrag van circa € 8 mln. uit de stropenpot zullen ontvangen. Kortom, een risico.

Ad 12. SOME en realisatie Plan van Transformatie

De situatie rondom de Stichting Ontwikkelingsmaatschappij ENCI-gebied (SOME) is kwetsbaar. Inhoudelijk zijn er vele dilemma's rondom de realisatie van het Plan van Transformatie. Kwetsbaar is ook de financiële situatie van SOME. Bij de oprichting hebben de Founding Fathers (gemeente, provincie en ENCI) elk € 0,25 mln. in de vorm van een renteloze lening beschikbaar gesteld. SOME is geconfronteerd met uitblijvende inkomsten omdat het fysiek noodzakelijk is gebleken oplevering van de overgangszone op te knippen. Daarnaast heeft de complexiteit en lange doorlooptijd van het bestemmingsplan geleid tot hogere kosten dan aanvankelijk ingeschat. Inzake dat laatste punt hebben de founding fathers in 2017 in totaal € 0,3 mln. beschikbaar gesteld.

Op grond van art. 3.8 van de Overeenkomst ter uitvoering van het Plan van Transformatie ENCI-gebied zijn de Founding Fathers overeengekomen bij de oprichting van SOME om de Stichting in gelijke mate te financieren en gefinancierd te houden (dit laatste tenzij zij gedrieën anders beslissen).

Hoewel de Founding Fathers de bereidheid hebben uitgesproken SOME te zullen financieren, loopt wel het gesprek over de verdeling van deze kosten.

4.3.3 Ratio weerstandsvermogen

In deze paragraaf wordt aangegeven of er sprake is van een toereikend weerstandsvermogen. Dit wordt gedaan door een relatie te leggen tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risico-inventarisatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van deze berekening vormt het weerstandsvermogen. Uw raad heeft bij het vaststellen van de hiervoor genoemde kadernota aangegeven te streven naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1 (= voldoende). Op basis van de huidige inschattingen kan worden aangegeven dat de ratio weerstandsvermogen in 2018 voldoende is.

In de kadernota weerstandsvermogen is ook aangegeven dat indien de kwalificatie boven "voldoende" stijgt, er financiële ruimte ontstaat. Gelet op de huidige economische omstandigheden wordt het weerstandsvermogen in stand gehouden.

4.3.4 Kengetallen

Als gevolg van artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten de volgende kengetallen worden opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Deze kengetallen maken het de raad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente.

Verloop van de kengetallen	Verslag 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
netto schuldquote	60%	96%	79%	76%	74%	71%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	46%	78%	66%	66%	66%	63%
solvabiliteitsratio	25%	21%	20%	20%	21%	22%
structurele exploitatieruimte	0%	1%	-1%	-1%	-1%	0%
grondexploitatie	2%	2%	2%	2%	2%	2%
belastingcapaciteit	99%	101%	100%	100%	100%	100%

Deze kengetallen zijn o.a. gebaseerd op onderstaande geprognosticeerde balans:

BALANS bedragen x € 1.000	31-12-2018 begroting 2018	31-12-2019 begroting 2019	31-12-2020 begroting 2020	31-12-2021 begroting 2021	31-12-2022 begroting 2022
(Im)materiele vaste activa	€ 557.425	€ 575.040	€ 571.509	€ 574.676	€ 560.001
Financiële vaste activa	€ 92.487	€ 90.525	€ 72.772	€ 52.659	€ 51.015
Vorraden	€ 10.529	€ 10.529	€ 10.529	€ 10.529	€ 10.529
Vorderingen	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Liquide middelen	€ 0	€ 0	€ 4.420	€ 0	€ 0
Totaal activa	€ 760.441	€ 776.094	€ 759.230	€ 737.864	€ 721.545
Eigen vermogen	€ 160.271	€ 156.424	€ 154.064	€ 156.095	€ 157.101
Resultaat boekjaar	€ 0	€ 0	-€ 15	-€ 58	€ 0
Voorzieningen	€ 38.539	€ 39.671	€ 41.572	€ 44.453	€ 46.426
Langlopende schulden	€ 403.980	€ 420.678	€ 410.109	€ 380.453	€ 358.255
Kortlopende schulden	€ 153.500	€ 153.500	€ 153.500	€ 153.500	€ 153.500
Liquide middelen	€ 4.151	€ 5.821	€ 0	€ 3.421	€ 6.263
Totaal passiva	€ 760.441	€ 776.094	€ 759.230	€ 737.864	€ 721.545

Onderverdeling voor de beoordeling

Om een beeld te geven hoe de financiële positie van Maastricht zich ontwikkelt, is gebruik gemaakt van een onderverdeling naar drie categorieën. Dit zijn: groen (goed/weinig risico), oranje (voldoende/voorzichtigheid geboden) en rood (onvoldoende/veel risico). In onderstaande tabel de standaard percentages die daarvoor gebruikt worden. Deze percentages zijn gebaseerd op algemene normwaarden (die bijvoorbeeld ook door de Provincie wordt gebruikt bij de publicatie van ranglijsten).

Tabel: Onderverdeling in categorieën met bijbehorende percentages per kengetal

Kengetallen:	Groen (goed/weinig risico)	Oranje (voldoende/ voorzichtigheid geboden)	Rood (onvoldoende/ veel risico)
Netto schuldquote	< 90%	90% t/m 130%	> 130%
Netto schuldquote met correctie	< 90%	90% t/m 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% t/m 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Grondexploitatie	< 20%	20% t/m 35%	> 35%
Belastingcapaciteit	< 95%	95% t/m 105%	> 105%

Hierna volgt een analyse per kengetal.

Netto schuldquote (schulden minus vorderingen) / baten)

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het kengetal bestaat uit 2 ratio's: zowel inclusief als exclusief doorgeleende gelden. Een hoge schuld kan immers veroorzaakt worden doordat afgesloten leningen worden doorgeleend. Ten opzichte van het jaarstukken 2017 zijn de netto schuldquotes gestegen. Dit komt omdat de gemeente meer gaat investeren vanaf 2018 en daarnaast zal het eigen vermogen dalen. De netto schuldquote ligt echter in het groene spectrum.

Solvabiliteitsratio (eigen vermogen / totaal vermogen)

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen en het bezit van de gemeente is afbetaald. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. Uit de tabel blijkt dat het verwachte solvabiliteitsratio vanaf 2018 is verslechterd t.o.v. verslag 2017. Deze verslechtering wordt vooral veroorzaakt door een daling van het eigen vermogen (reserves) in samenloop met een geraamde stijging van de langlopende schulden. De ratio van 20% is niet zorgwekkend wel blijft aandacht voor de financiële situatie geboden zodat de gemeente niet onder de grenswaarde van 20% zal komen.

Structurele exploitatieruimte (structurele baten minus structurele lasten) / totale baten)

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief % betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken (een negatief % niet). Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij de baten en lasten in evenwicht zijn. Op basis van het negatieve kengetal blijkt dat er geen structurele ruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen. Het rode spectrum in de jaren 2018 t/m 2021 wordt met name veroorzaakt door het inzetten van incidentele dekking voor het begroting saldo. In 2022 is het spectrum weer oranje.

Grondexploitatie

Grondexploitatie kan risicovol zijn als de gemeente veel grond heeft. Het kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale baten. De boekwaarde van grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De boekwaarden van verliesgevende plannen zijn gebaseerd op de actuele marktwaarde en voor verwachte verliezen zijn voorzieningen getroffen. De invloed van de huidige plannen op de exploitatie is daarom zeer gering te weten: 2%.

Belastingcapaciteit

De ruimte die de gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder woonlasten wordt verstaan OZB, de rioolheffing en de reinigingsrechten voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente. Deze cijfers worden voortaan bekend gemaakt in de jaarlijkse meicirulaire. Het kengetal wordt berekend door de totale woonlasten meerpersoons-huishouden te vergelijken met het landelijk gemiddelde in het jaar daarvoor. Het verloop van de belastingcapaciteit is stabiel en we zitten met € 745 boven het landelijk gemiddelde van € 721.

In overeenstemming met het coalitieakkoord stegen de lokale lasten tot en met het jaar 2018 enkel met de jaarlijkse reguliere indexverhoging (en als gevolg van eventuele dwingende rijksmaatregelen). Het gemeentelijk beleid ten aanzien van de lokale lasten blijft in beginsel ook na 2018 gehandhaafd. Doordat de woonlasten in Maastricht stijgen met de prijsindex en de landelijke lasten gemiddeld juist iets afnemen, zal het kengetal belastingcapaciteit in 2019 en volgende jaren boven de 100% uitkomen.

Algemene conclusie financiële positie

De financiële positie van de gemeente Maastricht kan als “voldoende” worden beoordeeld. Het totaalbeeld van de financiële weerbaar- en wendbaarheid is enigszins veranderd ten opzichte van het jaarstukken 2017. Dit komt vooral door een aantal investeringen die de gemeente Maastricht heeft gepland waardoor de vaste schulden stijgen en het eigen vermogen daalt. Door o.a. het inzetten van incidentele dekking in de begroting wordt de structurele exploitatieruimte negatief. Uit de ratio weerstandsvermogen dat we “voldoende” in staat zijn om financiële tegenvallers op te vangen.

4.4 Financiering

4.4.1 Inleiding

In deze financieringsparagraaf wordt er aandacht geschonken aan het treasurybeleid, de ontwikkeling van de (korte en lange) rente en de rentevisie, de kasgeldlimiet, de renterisiconorm en de verwachte financieringsbehoefte, de ontwikkeling van de leningenportefeuille inclusief de hieraan verbonden risico's, de financiering van de activa en de omslagrente cf. notitie rente binnen het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en tenslotte wordt er aandacht geschonken aan het schatkistbankieren.

4.4.2 Treasurybeleid

Het beleid van de gemeente Maastricht ten aanzien van de treasuryfunctie is vastgelegd in het op 10 april 2018 door het college vastgestelde ‘Treasurystatuut 2018 gemeente Maastricht’. Het statuut behelst het kader voor de uitvoering van de treasuryfunctie. De belangrijkste hoofdlijnen van het statuut, ingegeven door de voorschriften uit hoofde van de wet Financiering Decentrale overheden (FiDO) en aanverwante regelgeving, zijn:

- wettelijk kader;
- beleidsuitgangspunten van de treasury;
- doelstellingen van de treasury;